

ČESkoslovenská
SOCIALISTICKÁ
REPUBLIKA
(19)

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU

K PATENTU

220304
(11) (B2)

(51) Int. Cl.³
A 61 K 7/06

(22) Přihlášeno 10 07 73
(21) (PV 4959-73)

(32) (31) (33) Právo přednosti od 11 07 72
(P 22 34 009.6)
Německá spolková republika

(40) Zveřejněno 27 08 82

(45) Vydané 15 11 85

(72)
Autor vynálezu

DITTMAR WALTER dr., HOFHEIM/TS, FUTTERER EBERHARD dr.,
LOHAUS GERHARD dr., KELKHEIM/TS (NSR).

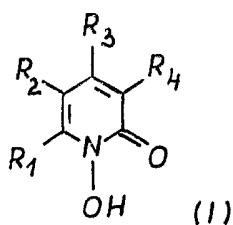
(73)
Majitel patentu

FARBWERKE HOECHST AG VORMALS MEISTER LUCIUS & BRÜNING,
FRANKFURT/M. (NSR).

(54) Způsob přípravy kosmetických přípravků na ošetřování vlasů

1

Vynález se týká způsobu přípravy kosmetických přípravků na ošetřování vlasů, při kterém se jako účinné látky použije hmotnostně 0,05 až 10 % 1-hydroxy-2-pyridonu obecného vzorce I

2

skupinu arylovou, aralkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, arylalkenylovou s alkenylovým podílem s 2 až 4 atomy uhlíku, aryloxyalkylovou nebo arylmerkaptoalkylovou skupinu s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, benzhydrylovou, fenylsulfonylalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, skupinu furylovou nebo furylalkenylovou s alkenylovým podílem s 2 až 4 atomy uhlíku, přičemž uvedené arylové skupiny mohou být substituovány alkylovými skupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, alkoxyskupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, nitroskupinami, kyanovými skupinami nebo atomy halogenu,

R₂ atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, alkenylovou nebo alkinylovou s 2 až 4 atomy uhlíku, atom halogenu nebo skupinu benzyllovou,

R₃ atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku nebo fenylovou a

R₄ atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, alkenylovou s 2 až 4 atomy uhlíku, methoxymethylovou, atom halogenu nebo skupinu benzyllovou.

U látek použitelných proti lupům podle vynálezu uvedeného obecného vzorce, mohou jednotlivé substituenty v rámci uvedené definice mít například následující význam.

a/nebo jejich solí, kde představuje

R₁ atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 17 atomy uhlíku, alkenylovou s 2 až 17 atomy uhlíku, cykloalkylovou s 5 až 8 atomy uhlíku, bicycloalkylovou s 7 až 9 atomy uhlíku, cykloalkylalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, přičemž cykloalkylový zbytek může být substituován alkylovou skupinou s 1 až 4 atomy uhlíku,

220304

R₁ může představovat atom vodíku, přímo nebo rozvětvenou alkylovou skupinu s 1 až 17, s výhodou s 1 až 11 atomy uhlíku, jako je například skupina methylová, ethylová, propylová, i-propylová, butylová, pentyllová, heptylová, oktylová, 2,4,4-trimethylpentyllová, undecylová, dodecylová, stearyllová, alkenylovou s 2 až 17, s výhodou 3 až 8 atomy uhlíku, jako je například skupina propenylová, isobutenylová, oktenylová, 2,2-dibutylvinyllová, heptadecenylová, cyklohexenylidenmethylová, cykloalkylovou s 5 až 8 atomy uhlíku, jako je například skupina cyklopentylová, cykloheptylová, cykloheptylová, cyklooktylová, zvláště skupina cyklohexylová, bicykloalkylovou skupinu s 7 až 9 atomy uhlíku, zvláště skupinu 2-bicyklo[2.2.1]heptylovou, cykloalkylalkylovou, přičemž alkylový podíl obsahuje 1 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina cyklopentylmethylová, cyklooktymethylová, cyklohexylbutylová, zvláště skupina cyklohexylmethylová, a přičemž cykloalkylové zbytky mohou být také substituovány alkylovými skupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina methylcyklohexylová, dimethylcyklohexylová, butylcyklohexylová, methylcyklohexylmethylová, dimethylcyklohexylpropylová, skupinu arylou, jako je například skupina naftylová, a zvláště fenylová, skupinu aralkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina fenylethylová nebo fenylobutylová, s výhodou benzyllová, arylalkylovou skupinu s alkenylovým podílem s 2 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina fenylovinyllová, nebo fenylobutadienylová, skupinu aryloxyalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, zvláště skupinu fenyloxymethylovou nebo arylmerkaptoalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, jako je zvláště skupina fenylmerkaptomethylová, skupinu benzhydrylovou, fenylsulfonylalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, zvláště skupinu fenylsulfonymethylovou, skupinu furylovou nebo furylalkylovou s alkenylovým podílem s 2 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina furylovinyllová. V uvedených substituentech mohou být arylové zbytky, zvláště fenylové zbytky substituovány jednou nebo několika alkylovými skupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, zvláště s 1 až 2 atomy uhlíku, alkoxykskupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, zvláště methoxyskupinou, nitroskupinami, kyanovými skupinami nebo jedním nebo několika atomy halogenu, zvláště chloru nebo bromu. Jakožto příklady takových substituentů se uvádí skupina 3-methylfenylová, 4-methylfenylová, 2,4-dimethylfenylová, 3-methyl-4-chlorfenylová, 3,5-dichlorfenylová, 3-brom-4-chlorfenylová, terc.-butylbenzyllová, 2,4-dimethylbenzyllová, 2-chlorbenzyllová, 4-chlorbenzyllová, 2,5-dichlorbenzyllová, 4-brombenzyllová, 3-methylfenoxymethylová, 4-sek.-butylfenoxymethylová, 4-bromfenoxymethylová, 2,4,5-tri-

chlorfenoxymethylová, 4-methylfenylmerkaptomethylová, 4-chlorfenylmerkaptomethylová, 4-methoxystyrylová, 1-(4-nitrofenoxo)butylová, 4-kyanfenoxymethylová, 4-chlorfenylsulfonylbutylová.

R₂ může představovat atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, jako je skupina propylová, butylová, zvláště methylová nebo ethylová, alkenylovou nebo alkinylovou skupinu s 2 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina allylová, propanoylová, atom halogenu, jako například chlora nebo bromu, zvláště chloru, nebo skupinu benzyllovou,

R₃ atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, zvláště methylovou nebo ethylovou, nebo skupinu fenylovou, a

R₄ atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, zvláště methylovou nebo ethylovou, alkenylovou skupinu s 2 až 4 atomy uhlíku, jako je například skupina allylová, dále skupinu methoxymethylovou, benzyllovou nebo atom halogenu, jako například chloru nebo bromu, zvláště chloru.

Jakožto příklady látek použitelných jako účinná složka kosmetických přípravků, se uvádějí následující sloučeniny:

1-hydroxy-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-2-pyridon,
1-hydroxy-6-methyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridon,
1-hydroxy-3,4,6-trimethyl-2-pyridon,
1-hydroxy-3,5,6-trimethyl-4-ethyl-2-pyridon,
1-hydroxy-3-ethyl-4-methyl-6-isopropyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-3,6-diethyl-4-methyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-5-ethyl-6-butyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-heptyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(1-ethylpentyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(2,4,4-trimethyl-
pentyl)-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-undecyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-propenyl-2-pyridon,
1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-isobutenyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-oktenyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(2,2-dibutylvinyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-heptadecenyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexenyliden-
-methyl)-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridon,
1-hydroxy-3-ethyl-4-methyl-6-cyklohexyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(methylcyklohexyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-(terc.butylcyklo-
hexyl)-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-[2-bicyklo[2.2.1]-
heptyl]-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-[2-(dimethylcyklo-
hexyl)propyl]-2-pyridon,
1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-fenyl-2-pyridon,

1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methylfenyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(3-methylfenyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-terc.butylfenyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(3-methyl-4-chlor-
fenyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(3,5-dichlorfenyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(3 brom-4-chlor-
fenyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methoxystyryl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-[1-(4-nitrofenoxy)-
butyl]-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-kyanfenoxy-
methyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(fenylsulfonylmethyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-[1-(4 chlorfenylsulfo-
nyle)butyl]-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-benzyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(2,4 dimethylbenzyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(terc.-butylbenzyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(2 chlorbenzyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-chlorbenzyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(2,5-dichlorbenzyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-brombenzyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(fenoxyethyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(3-methylfeno
-methyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(1 sek butylfeno
-methyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(2,4,5 trichlor-
fenoxymethyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-bromfeno
-methyl)-2 pyridon,
1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-(fenylmerkapto-
methyl)-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4 chlorfenyl-
merkaptonethyl)-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methylfenyl-
merkaptonethyl)-2-pyridon,
1-hydroxy-3,5 dichlor-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-3,5-dichlor-2-pyridon,
2-hydroxy-4,6 dimethyl-3,5-dichlor-
-2-pyridon,
1-hydroxy-3,4,6 trimethyl-5-chlor-2-pyridon,
1-hydroxy-4 ethyl-5,6-dimethyl-3-chlor-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-3,5-dichlor-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-benzyl-3,5-dichlor-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-fenyl-3,5-dichlor-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-[2-naftyyl]-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-benzhydryl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-furyl-2-pyridon,

1 hydroxy 4 methyl-6-(furylvinyl)-
-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-styryl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-6-(fenylbutadienyl)-
-2 pyridon,
1 hydroxy-4,6-dimethyl-5-allyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4,6-dimethyl-5-bezyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-methyl-5-propargyl-6-fenyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-3-allyl-4-methyl-6-fenyl-
-2-pyridon,
1-hydroxy-3-benzyl-4,6-dimethyl-2-pyridon,
1-hydroxy-4-fenyl-6-methyl-2-pyridon,
1 hydroxy-4,6-difenyl-2-pyridon,
1-hydroxy-3-methoxymethyl-4-methyl-6-
-(4-tolyl)-2-pyridon.

Těchto sloučenin se používá ve volné formě, jakož také ve formě solí. V případě použití organických zásad, se používá s výhodou těžko těkavých zásad, jako jsou například nízkomolekulární alkanolaminy, jako například ethanolamin, diethanolamin, N-ethylethanolamin, N-methyldiethanolamin, triethanolamin, diethanolamin, 2-amino-2-methyl-n-propanol, dimethylaminopropanol, 2-amino-2-methylpropandiol, triisopropanolamin. Jakožto další málo těkavé zásady se uvádějí například ethylenediamin, hexamethylendiamin, morfolin, piperidin, piperazin, cyklohexylamin, tributylamin, dodecylamin, N,N-dimethyldodecylamin, stearylamin, oleylamin, benzylamin, dibenzylamin, N-ethylbenzylamin, dimethylstearylamin, N-methylmorpholin, N-methylpiperazin, 4-methylcyklohexylamin, N-hydroxyethylmorpholin. Může se také použít solí kvarterních amoniových hydroxidů, jako je například trimethylbenzylamoniumhydroxid, tetramethylamoniumhydroxid nebo tetraethylamoniumhydroxid, dále guanidinu a jeho derivátů, zvláště jeho alkylačních produktů. Je však také možné použít jako soli tvorných látek, například nízkomolekulárních alkylaminů, jako je například methylamin, ethylamin nebo triethylamin. V úvahu přicházejí také pro látky používané podle vynálezu soli anorganických kationtů, jako jsou soli alkalických kovů, zvláště soli sodné, draselné nebo ammonné, soli kovů alkalických zemin, zvláště soli hořečnaté nebo vápenaté, jakož také soli dvoumocných až čtyřmocných kationtů, jako jsou například soli zinečnaté, hiinité nebo zirkoničité.

Účinné látky uvedeného obecného vzorce, použité pro kosmetické přípravky se mohou připravovat například způsobem podle amerického patentového spisu 2 540 218, podle německého spisu DOS číslo 1 795 270 nebo podle německého spisu DOS č. 2 214 608. Připravené sloučeniny podle shora uvedených spisů mají antibakteriální a antimykotickou účinnost. Deriváty chlorované v poloze 3 a/nebo 5 se získají z odpovídajících sloučenin prostých chloru dodatečným chlорováním, například působením elementární-

ho chloru, sulfurylchloridu nebo kyseliny sodné v kombinaci s oxidačními prostředky, jako je například peroxid vodíku. Uvedené soli se připravují o sobě známým způsobem tak, že se uvedou do styku s výhodou ekvi-molární množství solitorných složek.

Pro použití sloučenin způsobem podle vynálezu, přicházejí v úvahu různé kosmetické přípravky, zvláště šampony. Jakožto příklady dalších přípravků podle vynálezu se uvádějí následující přípravky péče o vlasy, prostředky pro úpravu účesů, prostředky pro oplachování vlasů, prostředky pro péči o vlasy, regenerační prostředky na vlasy, vlasové vody, vody pro kašeření vlasů, vlasové spreje, krémy pro úpravu účesů, gely pro úpravu účesů, vlasové oleje, pomády na vlasy, vlasové brillantiny. Jde tudíž vždy o přípravky, které se podle svého vlastního účelu použití nanášejí na kratší nebo delší dobu na vlasy a na pokožku hlavy. Přidáním sloučenin podle vynálezu se pak současně ovlivní tvoření lupů. Je však také možné vyrábět přípravky, které jsou především nebo výhradně určeny k odstraňování lupů.

Jestliže se přípravky podle vynálezu nabízejí jako šampony, mohou být tyto přípravky číre tekuté, opakně tekuté (s perlouškovým leskem), krémové, gelovité, avšak také práškovité nebo ve formě tablet, jakož také ve formě aerosolů. Mycí složka, která je základem těchto šamponů, může být anionické, kationické, neionické a amfoterické povahy nebo může být kombinací těchto látek.

Jakožto příklady takových anionaktivních mycích aktivních látek se uvádějí: C₁₀—C₂₀-alkyl- a alkenylkarboxyláty, alkyletherkarboyláty, sulfáty alifatických alkoholů, ethersulfáty alifatických alkoholů, alkylolamidsulfáty a -sulfonáty, alkylolamid-polyglykolethersulfáty alifatických kyselin, alkansulfonáty a hydroxylalkansulfonáty, olefinsulfonáty, acylestery isothionátů, estery alifatických α -sulfokyselin, alkylbenzensulfonáty, alkylfenolglykolethersulfonáty, sulfosukcináty, poloestery a diestersy sulfojantarové kyseliny, etherfosfáty alifatických alkoholů, kondenzační produkty bílkovin a alifatických kyselin, alkylmonoglyceridsulfáty a -sulfonáty, alkylglyceridethersulfonáty, methyltauridy alifatických kyselin, sarkosináty alifatických kyselin, sulforicoleáty. Těchto sloučenin nebo jejich směsi se používá ve formě jejich ve vodě rozpustných nebo v vodě dispergovatelných solí, například ve formě sodných, draselných, hořečnatých, amoniových, mono-, di- a triethanolamionových solí, jakž také analogických alkylamoniových solí.

Vhodné kationické tenzidy jsou například kvartérní amoniové soli, jako je di-(C₁₀—C₂₄-alkyl)dimethylamoniumchlorid nebo -bromid, s výhodou di-(C₁₂—C₁₈-alkyl)dimethylamoniumchlorid nebo -bromid; C₁₀—C₂₁-alkyldimethylethylethylamoniumchlorid nebo -bromid; C₁₀—C₂₁-alkyltrimethylamonium-

chlorid nebo -bromid, s výhodou cetyltrimethylamoniumchlorid nebo -bromid a C₂₀—C₂-alkyltrimethylamoniumchlorid nebo -bromid; C₁₀—C₂₄-alkyldimethylbenzylamoniumchlorid nebo -bromid, s výhodou C₂—C₈-alkyldimethylbenzylamoniumchlorid; N-(C₁₀—C₁₈-alkyl)pyridiniumchlorid nebo -bromid, s výhodou N-(C₂—C₁₃ alkyl)pyridiniumchlorid nebo -bromid; N-(C₉—C₈-alkyl)isocholiniumchlorid, -bromid nebo -monoalkylsulfát; N-(C₂—C₈-alkyloylkolaminoformylmethyl)pyridiniumchlorid; N-(C₂—C₁₈-alkyl)-N-methylmorpholinium-chlorid, -bromid nebo -monoalkylsulfát; N-(C₁₂—C₁₈-alkyl)-N-ethylmorpholiniumchlorid, -bromid nebo -monoalkylsulfát; C₆—C₁₈-alkylpentaoethylamoniumchlorid; diisobutylfenoxyethoxyethoxyethyldimethylbenzylammoniumchlorid; soli N,N-diethylaminooethylstearylamu a -oleylamidu s kyselinou solnou, octovou, mléčnou, citronovou, fosforečnou; N-acylamidoethyl N,N-diethyl-N-methylamoniumchlorid, -bromid nebo monoalkylsulfát a N-acylamidoethyl-N,N-diethyl-N benzylamoniumchlorid, -bromid nebo -monoalkylsulfát, přičemž acyl představuje zvláště stearyl nebo oleyl.

Jakožto neionogenní tenzidy, kterých lze použít jako mycích aktivních látek, přicházejí například v úvahu: alifatické alkoholethoxyláty [alkylpolyethylenglykoly]; alkylfenolpolyethylenglykoly; alkylmerkaptanpolyethylenglykoly; alifatické aminethoxyláty [alkylaminopolyethylenglykoly]; ethoxyláty alifatických kyselin [acylpolyethylenglykoly]; polypropylenglykolethoxyláty [Pluronic^(R)]; alkylolamidy alifatických kyselin [amidpolyethylenglykoly alifatických kyselin], estery sacharosy; sorbitester a polyglykolether.

Jakožto příklady amfotenzidů pro šampony se uvádějí: N-(C₂—C₁₈-alkyl)- β amino-propionáty a N-(C₁₂—C₈-alkyl) β imino-dipropionáty ve formě solí alkalických a mono-, di- a trialkylolamoniových; N acylamidoalkyl-N,N dimethylacetacetain, s výhodou N-(C₉—C₈-acyl)amidopropyl-N,N dimethylacetacetain; C₂—C₁₈-alkyldimethylsulfopropylbetain; amfotensidy na bázi imidazolinu (obchodní název: Miranol^(R), Steinapon^(R)), zvláště sodná sůl 1-(β -karboxymethoxyethyl)-1-(karboxymethyl)-2-laurylimidazolina; aminoxidý například C₁₂—C₈-alkyldimethylaminoxid, amidoalkyl-dimethylaminoxid alifatických kyselin.

Přípravky podle vynálezu mohou kromě toho obsahovat další přísady běžné pro kosmetické prostředky, například vonné látky, barviva a také takové látky, které vlas barví nebo tónují, rozpuštědla, látky způsobující zákal a látky způsobující perlouškový lesk, například estery mastných kyselin s polyoly, hořečnaté a zinečnaté soli mostných kyselin, disperze na bázi směsných polymerů, zahušťovadla, jako je chlorid sodný, draselný nebo amonný, síran sodný, alkylolamidy alifatických kyselin, deriváty celulózy,

přírodní klovatiny, dále rostlinné extrakty, deriváty bílkovin, jako je želatina, hydrolyzaty kolagenu, polypeptidy na přírodní a syntetické bázi, vaječný bílek, lecithin, lanolin a lanolinové deriváty, tuky, oleje, alifatické alkoholy, silikony, desodorační prostředky, antimikrobiálně účinné látky, antisborhoeticky účinné látky, látky s keratolytickým a keratoplastickým působením, jako je například síra, salicylová kyselina, enzymy.

Příprava šamponů se provádí o sobě známým způsobem smícháním jednotlivých složek a pokud je to třeba — vhodným způsobem dalšího zpracování s ohledem na druh přípravku. Některé z těchto nejrůznějších možných přípravků jsou popsány v příkladech provedení.

Jakožto další přípravky pro vlasovou kosmetiku, ve kterých se používá 1-hydroxy-2-pyridonů podle vynálezu, se například uvádějí:

Přípravky pro oplachování vlasů (tak zvané „hair rinses“), přípravky pro pěstání vlasů a regeneraci vlasů, které se po určité době z vlasů splachují, nebo podle své formulace mohou také na vlasu zůstávat. Tyto přípravky obsahují kromě jiných látek ze skupiny již uvedených kationaktivních tenzidů, látky, které vlas ozivují a propůjčují mu antistatické vlastnosti.

Přípravky proti lupům podle vynálezu mohou být také ve formě vodních nebo vodně-alkoholických vlasových vod, vod pro kadeření vlasů (ztužovadel vlasu), také přípravků v gelové formě a v aerosolové formě jakožto postříky na vlasy, jakož také ve formě krémů pro péči o vlas a pro upravování účesu. Jakožto alkoholů se používá zláště ethanol a isopropanolu.

Jakožto příklady pryskyřic se ztužujícím působením na vlasy a účesy, kterých se používá v množství 0,5 až 6 váhových %, s výhodou 1 až 3 váhová % v odpovídajících přípravcích (ztužovadla vlasu, vlasové spreje), se uvádějí: še'ak a jeho deriváty, reakční produkty kalafuny s akrylovou kyselinou, poly-N-vinylpyrrolidon a alkylsubstituovaný poly-N-vinylpyrrolidon, poly-N-vinyl-N alkylacetamid, polyvinylacetát a částečně zmýdelněný polyvinylacetát, polyvinylalkohol, alkylester akrylové kyseliny, směsné polymery vinylacetátu a N-vinyl-N alkylacetamidu, směsné polymery vinylacetátu a N-vinylpyrrolidonu, reakční produkty ze směsných polymerů vinylacetátu a akrylové kyseliny, popřípadě krotonové kyseliny s organickými zásadami, směsné polymery vinylacetátu a poloesterů maleinové kyseliny, směsné polymery vinylacetátu, vinylpivalátu a krotonové kyseliny, směsné polymery vinylesterů alifatických kyselin a methakrylové kyseliny, směsné polymery z esterů methakrylové kyseliny a N-vinylpyrrolidonu, směsné polymery z esterů akrylové kyseliny a methakrylové kyseliny, alkylestery ze směsných polymerů z methylvinyletheru

a anhydridu maleinové kyseliny, alkylestery ze směsných polymerů z olefinů a anhydridu maleinové kyseliny, polyvinylacetaly a polyvinylbutyraly, kondenzáty dimethylhydantoinu a formaldehydu, cykloheanon-formaldehydové pryskyřice, ftalátové pryskyřice, hydrolyzaty bílkovin a deriváty bílkovin, deriváty škrobu a celulózové deriváty, které mohou obsahovat také kationické skupiny, jakož také další filmotorné látky s kvartérními skupinami, jako jsou reakční produkty směsných polymerů z alkylmethakrylátů a dimethylaminoethylmethakrylátu s alkylačními prostředky, dále kvartérní copolymery z N-vinylpyrrolidonu a dialkylaminoalkylmethakrylátů.

Dále je možné způsobem podle vynálezu používané sloučeniny zpracovávat do olejových přípravků prostých vody, jako jsou vlasové oleje, vlasové pomády, vlasové brillantiny.

Také všechny tyto přípravky se vyrábějí, jak již bylo uvedeno u šamponů, o sobě známým způsobem za přidání účinných látek podle vynálezu. Protilupové přípravky podle vynálezu mohou obsahovat uvedené 1-hydroxy-2-pyridony ve formě jedné sloučeniny nebo také ve formě několika sloučenin v kombinaci.

Do prostředků podle vynálezu se protilupová účinná látka přidává v množství, které je zpravidla 0,05 až asi 10 %. V rámci tohoto oboru se koncentrace speciálních přípravků řídí jejich účelem použití. Určité formy přípravků, například koncentráty, které se před použitím zřeďují, mohou také mít podstatně vyšší koncentraci.

Jde-li o přípravky, které na vlasech zůstávají, jako jsou například vlasové vody, ztužovače vlasů, krémy atd., používá se nižší koncentrace, například asi 0,05 až asi 1 procento, s výhodou 0,1 až 0,5 %. Ve větších koncentracích se jich účelněji používá tehdy, jestliže jde o kosmetické přípravky, které, popřípadě po zředění, působí na vlasy a na pokožku hlavy jen kratší dobu, jako například šampony nebo prostředky k oplachování vlasů. V těchto případech může být účelná například koncentrace asi 0,2 až asi 10 %, s výhodou asi 0,5 až asi 2 %.

Je známo, že 1-hydroxy-2-pyridinthione a jejich soli, zvláště soli zinečnaté, jsou účinné proti lupům. Nebylo však možno očekávat, že také sloučeniny prosté síry podle vynálezu vykazují vynikající působení proti lupům.

Použití 1-hydroxy-2-pyridonů podle vynálezu se vyznačuje zvláště oproti připomennému známému stavu techniky četnými přednostmi. Ve srovnání se zinečnatou solí 1-hydroxy-2-pyridinthionu bylo možno pozorovat lepší působení za použití známých zkušebních způsobů (několikatýdenní v určitých intervalech opakované mytí vlasů na půlce hlavy srovnávanými produkty). Zatímco se při standardizovaném mytí srovnávánými produkty v mnoha případech lupy ješ-

tě ukazují, bylo při použití podle vynálezu 1-hydroxy-2-pyridonů zpravidla naprosto odstraněno tvoření lupů.

Neočekávaně velkou přednost vykazují způsobem podle vynálezu použité sloučeniny se zřetelem na jejich toxičnost ve srovnání se zinečnatou solí 1-hydroxy-2-pyridinthionu, který představuje nejlepší podle stavu techniky známou účinnou látku proti lupům, jak to vyplývá z následujícího srovnání hodnot LD₅₀.

LD₅₀, akut, p. o. krysy
podáno v 0,5% tylozovém slizu

- a = ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu,
- b = zinečnatá sůl 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu,
- c = zinečnatá sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-[2,4,4-trimethylpentyl]-2-pyridonu,
- d = ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu, aplikovaná v škrobovém slizu,
- e = zinečnatá sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu,
- f = zinečnatá sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-benzyl-2-pyridonu,

- g = zinečnatá sůl 1-hydroxy-2-pyridinthionu.

Sloučenina LD₅₀ (mg/kg)

a	> 4480
b	> 6400
c	> 6400
d	5500
e	> 6400
f	2700
g	700

Z uvedené tabulky je zřejmé, že hodnoty LD₅₀ jsou mnohonásobně nad odpovídajícími hodnotami totožných známých sloučenin.

Sloučeniny použité způsobem podle vynálezu vykazují zcela rozhodující a neočekávané přednosti se zřetelem na zpracovatelské možnosti v kosmetických přípravcích se zřetelem na kosmetickou eleganci formulací a na pěkný vzhled hotových výrobků lákavých pro spotřebitele.

Až dosud se používalo zinečnaté soli 1-hydroxy-2-pyridinthionu na základě jeho velmi omezené rozpustnosti ve vodě jen ve formě suspenze pro vlasově kosmetické přípravky. Tyto formy přípravku podmiňovaly nutně předchozí rozmělnění, popřípadě přípravu skladovatelné disperze účinné látky proti lupům, přičemž se zřetelem na totožné nebezpečí při manipulaci s práškovitým produktem byla nutná odpovídající bezpečnostní opatření. Zpracování látky ve formě mikrojemného prášku bylo nadto spojeno s potížemi se zřetelem na rovnoměrné rozptýlení účinné látky v hotovém přípravku, je-

likož jejich viskozita nesměla klesnout pod určitou hodnotu k předcházení pozdější možné sedimentace dispergované fáze. Omezení viskozity se z těchto důvodů musí brát v úvahu také při zpracování známých účinných látek do formy vodné disperze. Kromě toho je při jejím použití v práškové formě nebezpečí zpracování vzduchu a tak nežádoucího tvoření bublin a pěny, v případě, že se nepracuje za příslušných zvláštních podmínek, jako za sníženého tlaku. Omezení na dvoufázový systém pevná látka — kapalná látka je kromě toho spojeno s omezením, že dosud vůbec nebyly možné přípravky, obsahující známé účinné látky v transparentní a tedy kosmeticky atraktivní formě, jako například ve formě gelů pro úpravu účesů a ve formě čirých šamponů, jakož také nebyla možná výroba transparentních roztoků, jako jsou například vlasové vody nebo vody ke kadeření vlasů. Také výroba přípravků v aerosolové formě nebyla možná pro nebezpečí sedimentace a ucpaní ventilových otvorů a stříkacích hlav.

Naproti tomu se mohou sloučeniny používané způsobem podle vynálezu pro svou dobrou rozpustnost například ve vodě, v alkoholech a ve vodně alkoholických roztocích zpracovávat bez problémů. Na základě skutečnosti, že je možno získat roztoky místo dosavadních suspenzí, je možno připravovat transparentní přípravky jakékoli žádoucí viskozity.

Novější výzkumy ukázaly [viz například J. Soc. Cosmet. Chem. 23 (1972), str. 99 až 114], že se ze zinečnaté soli 1-hydroxy-2-pyridinthionu teprve po dalších opatřeních, po vytvoření komplexu s určitými organickými aminy, mohou připravovat vodné roztoky a tím transparentní přípravky na vlasy. Nehledě na příslušné náklady na práci a materiál mají takové přípravky nikoliv nedůležité nedostatky. Nedostatkem těchto přípravků je skutečnost, že jejich obsah vody v mnoha případech nesmí překročit určitou hodnotu, jelikož při přidání většího množství vody je nebezpečí zkalení uvolněním zinečnaté soli z komplexu s sloučeninou. Ve všech přípravcích na bázi uvedených komplexů s organickými aminy musí být hodnota pH stále větší než 7,5, zpravidla větší než 8,8 k zabránění vysrážení, takže není možná příprava slabě kyselých přípravků upravených podle hodnoty pH pokožky, popřípadě vlasů, jako například oplachovacích prostředků na vlasy s přísadami kyselin. Kromě toho mají ten nedostatek, že je třeba se vynést sodným iontům pro možnou hydrolyzu na 1-hydroxy-2-pyridinthion sodný, který není vhodný pro použití v kosmetických a dermatologických přípravcích pro svou špatnou snášenlivost s pokožkou pro topickou dermální aplikaci [viz J. Soc. Cosmet. Chem. 23 (1972), str. 100, 112]. Tyto požadavky vylučují také použití hodnotných sodných solí anionických mycích

aktivních látek, kterých se používá s výhodou pro přípravu šamponů.

Způsobem podle vynálezu použité sloučeniny nemají však tento nedostatek.

Také se zřetelem na stabilitu mají sloučeniny použité způsobem podle vynálezu ne-předvídatelné výhody oproti 1-hydroxy-2-pyridinthionům. Tak je 1-hydroxy-2 pyridinthion samotný citlivý k teplu a nestálý proti působení světla, jeho ve vodě rozpustné soli, například sodná sůl, jsou kromě toho hydrolyticky nestálé. Kromě toho je 1-hydroxy-2-pyridinthion a jeho ve vodě rozpustné soli, jako však také ve vodě těžko rozpustná zinečnatá sůl, citlivý k oxidaci. I mírné oxidační prostředky ovlivňují vytvoření 2,2'-dithio-bis(pyridin-1-oxidu), který se ještě dále oxiduje přes monosulfoxidový a disulfoxidový stupeň na derivát sulfonové kyseliny.

Naproti tomu nejsou sloučeniny použité způsobem podle vynálezu v suchém, jakož také v rozpuštěném stavu citlivé k teplu, jsou stálé na světle a proti hydrolýze. Oxidační změna je možná jen za drastických podmínek.

Nepříjemný zápar, podmíněný přítomností síry, ke kterému může popřípadě docházet při rozkladu sloučeniny podle známého stavu techniky, chybí u sloučenin použitých podle tohoto vynálezu.

Předložený vynález je blíže objasněn následujícími příklady, není jimi však nikterak omezován.

Pokud není jinak uvedeno, jsou údaje o množství mírněny váhově.

Příklad 1

Krémový šampon

Sodná sůl kondenzačního produktu z nasycených alifatických kyselin o střední délce řetězce a methyltaurinu (asi 30 % z aktivní látky)	70,0 %
Sodná sůl kondenzačního produktu z výsemolekulárních nasycených alifatických kyselin a methyltaurinu (asi 30 procent aktivní látky)	15,0 %
Polyglykolester alifatické kyseliny (jakožto zákalový prostředek)	3,0 %
Sodná sůl kondenzačního produktu nasycených alifatických kyselin střední délky řetězce a sarkosinu (asi 65 % aktivní látky)	3,0 %
Voda	8,0 %
Ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu	1,0 %
Konzervační prostředek, barvivo, parfém	q. s.

Všechny složky, kromě parfému, konzervační přísady, barviva a účinné látky proti lupům se roztaví při teplotě 70 až 75 °C. Nechá se ochladit na teplotu 40 °C a za míchání se přidá parfemovací olej, konzervační přísada, roztok barviva a ve vodě rozpouštěná účinná látka proti lupům. Pak se násada bez dalšího míchání nechá vykristalizovat. Místo uvedené účinné látky proti lupům se v uvedeném přípravku může také použít látek, jako je: ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-benzyl-2 pyridonu a 1-hydroxy-4-methyl-5-[2-bicyklo[2.2.1]-heptyl-2-pyridonu, morfolinová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-chlorbenzyl)-2-pyridonu a sodná sůl 1-hydroxy-3,4-dimethyl 6-(2-cyklohexylethyl)-2-pyridonu. Obzvláště se osvědčilo v uvedených přípravcích použití ethanolaminové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-(2,4,4-trimethylpentyl)-2-pyridonu v 0,5% koncentraci.

Příklad 2

Šampon v aerosolové formě

Natriumlaurylethersulfát (27 až 28 % aktivní látky)	55,0 %
Natriumlaurylsulfát (> 90 % aktivní látky)	5,0 %
Diethanolamid alifatické kyseliny kokosového oleje	3,0 %
Ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu	3,0 %
Parfém, barvivo, konzervační prostředek	q. s.
Voda	ad 100,0

Plnění:

92 % šamponu uvedeného složení
8 % směsi hnacího prostředku: dichlorodifluormethan (F12)/1.1.2.2-tetrafluorodichlorethan (F114) (40 : 60)

Místo ethanolaminové soli 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu se v uvedených prostředcích rovněž použilo: diethanolaminové soli 1-hydroxy-3,4,6 trimethyl-2-pyridonu v 3% koncentraci a triethanolaminové soli 1-hydroxy-2-pyridonu o 5% koncentraci, vztázeno na prostředek prostý hnacího prostředku.

Příklad 3

Šampon ve formě tablet

Natriumlaurylsulfát (> 90 % aktivní látky)	50,0 %
Natriumsulfát, bezvodý, prasátý	48,5 %
Magnesiumstearát	0,5 %
Ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-isopropyl-2-pyridonu	1,0 %

Parfémový olej, například ve formě suchého parfémů, to znamená parfémový olej adsorbovaný na magnesiumkarbonátu, na vysoce disperzní amorfnní kyselině křemičité nebo na mléčném cukru
Barvivo

q. s.
q. s.

Všechny složky se promísí v míchacím bubnu na homogenní prášek, který se na konec lisuje na formu tablet.

Místo ethanolaminové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-isopropyl-2-pyridonu se může v uvedených přípravcích rovněž použít aminopropanolové soli 1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-propenyl-2-pyridonu a ethanolaminové soli 1-hydroxy-4,6-dimethyl-3,5-dichlor-2-pyridonu.

Příklad 4

Šampon v práškové formě

Natriumoleylmethyltaurid (asi 64 % aktivní látky)	32,0 %
Natriumtripolyfosfát nebo natriumhexametafosfát	3,0 %
Natriumsulfát, sušený	63,0 %
Prostředek proti spékání, například kalciumstearát nebo vysoce disperzní amorfnní kyselina křemičitá nebo produkty na bázi kysličníku vápenatého/kysličníku fosforečného/kysličníku křemičitého	q. s.
Vápenatá sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-tolyl)-2-pyridonu	2,0 %
Parfémový olej, barvivo	q. s.

Všechny složky se promísí v míchacím bubnu na homogenní prášek.

Místo vápenaté soli 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-tolyl)-2-pyridonu se v těchto přípravcích může rovněž použít hořečnaté soli 1-hydroxy-4-methyl-6-(3-chlorfenyl)-2-pyridonu, hlinité soli 1-hydroxy-4-methyl-6-(2-naftyl)-2-pyridonu, tetraethylamoniové soli 1-hydroxy-3-benzyl-4,6-dimethyl-2-pyridonu a tetraethylamoniové soli 1-hydroxy-4,6-dimethyl-5-benzyl-2-pyridonu.

Příklad 5

Šampon (čirý kapalný)

Na bázi neionogenních mycích aktivních látok.

Polyglykolether alkoholu kokosového tuku s 15 ethylenoxidovými skupinami (100 % aktivní látky)

19,0 %

Polyglykolether alkoholu kokosového tuku s 10 etylenoxidovými skupinami (100 % aktivní látky)	1,0 %
Monoethanolamid kyseliny kokosového tuku	1,0 %
Voda	78,0 %
Sodná sůl 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu	1,0 %
Barvivo, konzervační prostředek, parfémový olej	q. s.

Polyglykolether alkoholu kokosového tuku s 15 ethylenoxidovými skupinami a monoethanolamid kyseliny kokosového tuku se při teplotě 60 až 70 °C roztaví. Při teplotě asi 40 °C se přidá směs polyglykoletheru alkoholů kokosového tuku s 10 ethylenoxidovými skupinami a parfémový olej a pak roztok barviva, konzervační prostředek a ve vodě rozpustěná látka aktivní proti lupům.

Příklad 6

Šampon (s amfotenzidem)

Natriumlaurylpolyglykolethersukcinát (asi 40 % aktivní látky)	30,0 %
Natriumlaurylethersulfát (27 až 28 % aktivní látky)	10,0 %
Amfotenzid na bázi imidazolinu laurové kyseliny: natrium-[β-karboxymethoxyethyl]-1-(karboxymethyl)-2-lauryl-2-imidazolinium	10,0 %
Monoisopropanolamid kyseliny kokosového tuku	3,0 %
Monoethanolamidsulfosukcinát natriumundecylenové kyseliny (50 % aktivní látky)	4,5 %
Voda	42,0 %
Ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu	0,5 %
Parfémový olej, barvivo	q. s.

Natriumlaurylpolyglykolethersulfosukcinát, natriumlaurylethersulfát, amfotenzid, monoethanolamidsulfosukcinát natriumundecylenové kyseliny a monoisopropanolamid kokosového tuku se zahřeje na teplotu 80 °C. Do tohoto roztoku se přidá za míchání na 60 °C zahřátá voda, ve které se předem rozpustí barvivo a účinná látka proti lupům. Při 40 °C se přidá parfémový olej.

Vyrobí se přípravek, který obsahuje 0,2 procenta ethanolaminové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu a 42,3 % vody.

Místo ethanolamoniové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu se v uvedeném přípravku rovněž používají: 2-amino-2-methylpropandiolové soli 1-hydroxy-4-

-methyl-6-heptyl-3,5-dichlor-2-pyridonu, morfolinová sůl nebo ethanolaminové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-fenylmerkapto-methyl-2-pyridonu, triethanolaminová sůl 1-hydroxy-4,6-difenyl-2-pyridonu a dodecylaminová sůl 1-hydroxy-3,4,5-trimethyl-5-chlor-2-pyridonu.

Hydroxy-4-methyl-6-heptyl-3,5-dichlor-2-pyridon se může získat následujícím způsobem: Do roztoku 19,9 g 1-hydroxy-4-methyl-6-heptyl-2-pyridonu v 40 ml methylenchloridu se přikape při teplotě místnosti v průběhu pěti minut roztok 29,7 g sulfurylchloridu v 20 ml methylenchloridu, zahřívá se po dobu 30 minut na teplotu zpětného toku, rozpouštědlo se oddestiluje a zbytek se překrystaluje z methanolu; získá se 14,5 gramu o teplotě tání 87 °C.

Vypočteno:

53,4 % C, 6,6 % H, 24,3 % Cl, 4,8 % N,

nalezeno:

53,6 % C, 6,5 % H, 24,8 % Cl, 4,8 % N.

Příklad 7

Prostředek na oplachování vlasů
(prostředek péče o vlasy)

Kapalný lanolin, samoemulgující	3,0 %
Stearylalkohol nebo cetylalkohol	2,0 %
Polyethylenglykol-400-distearát	3,0 %
Stearylbenzyltrimethylammoniumchlorid (25 % aktivní látky) nebo	10,0 %
cetyltrimethylammoniumchlorid, popřípadě -bromid nebo	2,5 %
C _{20/22} -alkyltrimethylammoniumchlorid (80 % aktivní látky) nebo	3,0 %
pentaoxethylstearylamoniumchlorid (asi 20 % aktivní látky)	12,5 %
Draselná sůl 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu	2,5 %
Barvivo, parfémový olej, regulátor viskozity, například elektrolýzy, jako natriumchlorid	q. s.
Voda	ad 100,0

Lanolin, alifatický alkohol a polyethylenglykol-400-distearát se roztaží při teplotě asi 70 °C. Hlavní množství vody, ve které je účinná látka proti lupům rozpuštěna, se rovněž zahřeje na asi 70 °C a za míchání se přidá do olejové fáze. Při teplotě 40 °C se přidá zbylá voda, popřípadě s chloridem sodným, barvivo atd., jakož také parfémový olej. Za míchání se nechá ochladit na teplotu 30 °C a plní se.

Místo draselné soli 1-hydroxy-4,6-dimethyl-2-pyridonu se rovněž používá vždy 1 %

hydroxy-4-methyl-6-[2,4,4-trimethylpentyl]-2-pyridonu nebo 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-chlorfenoxymethyl)-2-pyridonu ve formě ethanolaminové soli.

Emulze zředěná vodou v poměru 1:1 se nanáší na mokré vlasy a po době působení 5 až 10 minut se spláchně.

Příklad 8

Vlasová voda

Isopropanol nebo ethanol	45,00 %
1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridon	0,05 %
Parfémový olej	q. s.
Voda	do 100,00 %

Účinná látka proti lupům se rozpustí v alkoholu. Do tohoto roztoku se přidá parfémový olej a pak voda.

Dva další přípravky obsahují 0,5 a 1 % účinné látky proti lupům.

Místo 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu se používají také jeho ethanolaminové soli, jakož také 2-amino-2-methylpropanolová sůl a 2-amino-2-ethylpropanolová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-benzhydryl-2-pyridonu, přičemž se v těchto případech účinná látka proti lupům rozpustí ve vodě a tento roztok se přidá do parfémového oleje smíchaného s alkoholem.

Přídavně mohou vlasové vody podle této rámcové receptury ještě například obsahovat: keratolytický a keratiplastický působící látky, jako je síra a deriváty síry, dezinfekční látky jako kvartérní amoniové sloučeniny, látky podporující prokrvení, látky snižující vypadávání vlasů, látky podporující růst vlasů a látky, jejichž úkolem je především péče o vlasy.

Příklad 9

Ztužovadla vlasů

Směsný polymer z 50 dílů vinylacetátu a 50 dílů N-vinylpyrrolidonu (asi 50 % aktivní látky v isopropanolovém roztoku)	6,0 %
Isopropanol	40,0 %
Morfolinová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methylcyklohexyl)-2-pyridonu	0,1 %
Pentaoxethylstearylamoniumchlorid (asi 20 % aktivní látky)	2,0 %
Parfémový olej	q. s.
Voda	do 100,0 %

Roztok směsného polymeru se zředí daným množstvím isopropanolu. Do tohoto roztoku se přidá pentaoxethylstearylamoniumchlorid a parfémový olej a pak voda, ve kte-

ré se předem rozpustí účinná látka proti lupům.

V dalším příkladu se používá 0,5 % účinné látky proti lupům.

Místo morfolinové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methylcyklohexyl)-2-pyridonu se v uvedeném přípravku může rovněž použít N-ethylethanolová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(1-ethylpentyl)-2-pyridonu a ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(2,4-dimethylbenzyl)-2-pyridonu.

Příklad 10

Vlasový postřik

Míšením se připraví koncentrát následujícího složení:

Směsný polymer z 90 dílů vinylacetátu a 10 dílů krotonové kyseliny	6,80 %
2-amino-2-methylpropandiol (k 80% neutralizaci uvedeného (kopolymeru)	0,59 %
Silikonový olej (dimethylpolysiloxan) o viskozitě 20 ± 10 cSt (při 25 °C)	0,10 %
Lanolin (kapalný rozpustný v alkoholu a ve vodě)	0,13 %
1-hydroxy-4-methyl-6-undecyl-2-pyridon	0,08 %
Parfémový olej	0,10 %
Ethanol, bezvodý	92,20 %

Koncentrát se zfiltruje a plní se do aerosolových obalů při poměru plnění 25 % koncentrátu k 75 % hnacího plynu trichlorfluormethan (F11)/dichlordifluormethan (F12) 65 : 35.

Místo ethanolaminové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-undecyl-2-pyridonu se v uvedeném přípravku rovněž používá 1-hydroxy-3,4-dimethyl-6-oktenyl-2-pyridonu, 1-hydroxy-4-methyl-6-stearyl-2-pyridonu, 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methoxystyryl)-2-pyridonu nebo 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-chlorfenylmerkaptomethyl)-2-pyridonu, nebo 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methoxystyryl)-2-pyridonu.

Příklad 11

Krémy k úpravě účesu

Terciární ester fosforečné kyseliny C ₁₂ /C ₁₄ -tetraglykoletheru alifatického alkoholu	14,30 %
---	---------

Parafinový olej DAB 7, hustě viskózní	35,70 %
Parfémový olej	0,30 %
Ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-cyklohexyl-2-pyridonu	0,10 %
Voda a konzervační prostředek	49,60 %

Tavenina emulgátor/tuk se zahřeje na teplotu 70 °C, vodní fáze na teplotu 75 °C. Za míchání se přidá pomalu vodná fáze do olejové. Při teplotě 40 °C se přidá parfémový olej.

Místo ethanolaminové soli 1-hydroxy-6-cyklohexyl-2-pyridonu se v uvedeném přípravku rovněž používá cyklohexylaminové soli 1-hydroxy-4,6-dimethyl-5-allyl-2-pyridonu nebo N,N-dimethylstearylaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(2-furylvinyl)-2-pyridonu.

Příklad 12

Gel k úpravě účesu

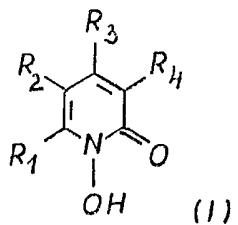
Monoethanolaminová sůl esteru mono/dilauryltetraglykoletherorthofosforečné kysele	13,10 %
Oleylkoholpolyglykolether s 5 ethylenoxidovými skupinami	4,30 %
Oleylkohol	2,90 %
Parafinový olej, řídce viskózní	14,60 %
Polyglykol 200	20,20 %
Parfémový olej	1,0 %
Sodná sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methylcyklohexyl)-2-pyridonu	0,06 %
Voda a konzervační prostředek	43,84 %

Emulgátor a tuková fáze s polyglykolem se zahřívá na 75 až 80 °C a voda odděleně na tutéž teplotu. Před emulgací se do emulgátoru a tukové fáze vmíchá parfémový olej a pak bezprostředně za dalšího míchání se přidá voda. Gel pro úpravu účesů se plní v teplém stavu do tub nebo kelímků.

Místo ethanolaminové soli 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-methylcyklohexyl)-2-pyridonu se v uvedených přípravcích rovněž používá ethanolaminová sůl 1-hydroxy-4-methyl-6-(4-tolylmerkaptomethyl)-2-pyridonu.

PŘEDMĚT VYNÁLEZU

Způsob přípravy kosmetických přípravků na ošetřování vlasů, vyznačující se tím, že se jako účinná látka použije 1-hydroxy-2-pyridon obecného vzorce I

kde znamená

R_1 atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 17 atomy uhlíku, alkenylovou s 2 až 17 atomy uhlíku, cykloalkylovou s 5 až 8 atomy uhlíku, bicykloalkylovou se 7 až 9 atomy uhlíku, cykloalkylalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, přičemž cykloalkylové skupiny mohou být substituovány alkylovými skupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, skupinu arylovou, aralkylovou s alkylo-

vým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, skupinu arylalkenylovou s alkenylovým podílem s 2 až 4 atomy uhlíku, aryloxyalkylovou nebo arylmerkaptoalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, skupinu benzhydrylovou, fenzylsulfonylalkylovou s alkylovým podílem s 1 až 4 atomy uhlíku, skupinu furyllovou nebo furylalkenylovou s alkenylovým podílem s 2 až 4 atomy uhlíku a přičemž uvedené arylové zbytky mohou být substituovány alkylovými skupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, alkoxyksupinami s 1 až 4 atomy uhlíku, nitroksupinami, kyanosupinami nebo atomy halogenu,

R_2 atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, alkenylovou nebo alkinylovou s 2 až 4 atomy uhlíku, atom halogenu nebo skupinu benzyllovou,

R_3 atom vodíku, alkylovou skupinu s 1 až 4 atomy uhlíku nebo fenylovou skupinu a

R_4 atom vodíku, skupinu alkylovou s 1 až 4 atomy uhlíku, alkenylovou s 2 až 4 atomy uhlíku, methoxymethylovou, atom halogenu nebo skupinu benzyllovou,

a/nebo jeho soli v množství 0,05 až 10 % hmotnostních.